

УДК 336.143:005.332.4

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-5681-2025-2.08>

Андрій ДВОЛІТКА

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування,

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

andrii.dvolitka.23@pnu.edu.ua

ORCID: 0009-0006-7825-8863

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЮДЖЕТНОГО МЕХАНІЗМУ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Анотація. У статті здійснено аналіз нормативно-правового бюджетного механізму на регіональному рівні в контексті цифрової трансформації. Визначено, що історично формування бюджетної системи України зіткнулося із трансформаційною кризою, спричиненою неефективним застосуванням неокласичних підходів, зокрема Вашингтонського консенсусу. Це призвело до інституційного вакууму та підриву довіри до державних фінансів. **Метою статті** є вивчення поточного стану правового забезпечення регіонального бюджетного механізму та розроблення рекомендацій щодо його вдосконалення через цифровізацію. **Методологія дослідження** ґрунтується на застосуванні методів теоретичного узагальнення та систематизації для аналізу нормативно-правової бази, а також на методах порівняльно-правового аналізу міжнародних і національних стандартів прозорості бюджетного механізму регіону. **Наукова новизна роботи** полягає в обґрунтуванні необхідності створення цілісного законодавчого середовища, яке б підтримувало цифрові зміни та забезпечувало захист даних і кібербезпеку у фінансовій системі держави. Проаналізовано, що цифровізація відкриває шлях до підвищення прозорості та публічності бюджетного процесу, що відповідає міжнародним стандартам ОЕСР і сприяє боротьбі з корупцією. Правові основи для цього закладені в Конституції України (стаття 95) та Бюджетному кодексі (статті 7, 28). Важливу роль відіграє Закон «Про відкритість використання публічних коштів», який забезпечив функціонування ключового інструменту прозорості веб-порталу “Е-data”. Портал, разом із системою “Open Budget” та проєктами на кшталт «Публічні бюджети від А до Я» забезпечує громадський контроль та моніторинг витрат. Установлено, що ключовими принципами для ефективного функціонування бюджетного механізму є відкритість інформації, громадська участь та підзвітність уряду. Подальший розвиток потребує зосередження на автоматизації бюджетних процесів і підвищенні якості звітності згідно з міжнародними стандартами (МВФ, ІБР, ОЕСД). **Висновки.** Дотримання міжнародних стандартів, зокрема відкритості інформації, громадської участі та підзвітності уряду, є необхідною умовою для ефективного функціонування бюджетного механізму регіону. Основна тенденція сучасного розвитку полягає в цифровізації бюджетного управління та впровадженні відкритих даних, що є ключовим елементом забезпечення прозорості й ефективності використання бюджетних ресурсів. Подальший розвиток має бути зосереджений на автоматизації бюджетних процесів, підвищенні якості звітності та розширенні громадського контролю над публічними фінансами, з урахуванням потреби в удосконаленні нормативної бази щодо захисту даних і кібербезпеки.

Ключові слова: бюджетний механізм, нормативно-правове забезпечення, цифровізація, бюджетна прозорість, регіон.

Andrii DVOLITKA

Postgraduate Student at the Department of Public Administration and Management,

Vasyl Stefanyk Carpathian National University

andrii.dvolitka.23@pnu.edu.ua

ORCID: 0009-0006-7825-8863

LEGAL AND REGULATORY FRAMEWORK FOR THE REGIONAL BUDGET MECHANISM IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

Abstract. The article analyzes the legal and regulatory framework of the regional budget mechanism in the context of digital transformation. Historically, the formation of Ukraine's budget system encountered a transformational crisis, stemming from the ineffective application of neoclassical approaches, particularly the Washington Consensus. This led to an institutional vacuum and undermined trust in public finance. **The aim** of the article is to study the current state of legal support for the regional budget mechanism and develop recommendations for its improvement through digitalization.

© А. Дволітка, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

The research **methodology** based on the application of methods of theoretical generalization and systematization for analyzing the legal and regulatory framework, as well as methods of comparative legal analysis of international and national standards for the transparency of the regional budget mechanism. **The scientific novelty** lies in substantiating the necessity of creating a comprehensive legislative environment that supports digital changes and ensures data protection and cybersecurity within the state's financial system. The analysis shows that digitalization opens the way to enhancing the transparency and publicity of the budget process, aligning with OECD international standards and contributing to the fight against corruption. The legal foundations for this are established in the Constitution of Ukraine (Article 95) and the Budget Code (Articles 7, 28). The Law "On the Openness of the Use of Public Funds" plays a crucial role, having ensured the functioning of the key transparency tool – the "E-data" web portal. This portal, along with the "Open Budget" system and projects like "Public Budgets from A to Z", provides public oversight and expenditure monitoring. It is established that the key principles for an effective budget mechanism are information openness, public participation, and government accountability. Further development requires a focus on the automation of budget processes and improving the quality of reporting in accordance with international standards (IMF, IBP, OECD). **Conclusions.** Compliance with international standards, including information openness, public participation, and government accountability, is a necessary condition for the effective functioning of the regional budget mechanism. The main contemporary development trend is the digitalization of budget management and the implementation of open data, which is a key element for ensuring the transparency and efficiency of public resource use. Future development should focus on automating budget processes, improving reporting quality, and expanding public control over public finance, while considering the need to improve the regulatory framework concerning data protection and cybersecurity.

Key words: budget mechanism, legal and regulatory framework, digitalization, budget transparency, region.

Постановка проблеми. Історично процес становлення бюджетного механізму в Україні супроводжувався складними трансформаційними змінами, які торкнулися економічної, соціальної та політичної сфер життя. Досвід проведених реформ засвідчив наявність численних труднощів у його формуванні в умовах ринкової економіки. Застосування неокласичних підходів призвело до трансформаційної кризи. Рекомендації, яким слідувала Україна, зокрема дотримання принципів Вашингтонського консенсусу (лібералізація та фінансова стабілізація) [28], не відповідали її реальним умовам, що спричинило неочікувані економічні наслідки. Руйнування командно-адміністративних форм управління за відсутності розуміння функціонування бюджетного механізму призвело до інституційного вакууму та поширення опортуністичної поведінки серед учасників бюджетного процесу. Незважаючи на численні нормативно-правові акти, ухвалені у процесі його формування та становлення в Україні, правові трансформації не змогли створити ефективний інститут державного управління та підірвали довіру населення до подальших спроб держави сформувати дієвий бюджетний механізм.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Проблемам нормативно-правового забезпечення бюджетного механізму присвячені дослідження провідних українських науковців, серед яких В. Кравченко [9], А. Краснейчук та І. Козюра [5], М. Кушнір [11], М. Крутько [10],

А. Пелехатий [15], В. Тімашов і О. Севастьяненко [24], В. Шатохін [27] та інші.

Метою статті є дослідження поточного стану нормативно-правового забезпечення бюджетного механізму регіону та розроблення пропозицій щодо його вдосконалення в умовах цифровізації.

Виклад основного матеріалу. Упровадження цифрових технологій у бюджетну діяльність України зумовлює як значні можливості, так і виклики. Цифровізація, з одного боку, сприяє підвищенню публічності та прозорості бюджетного процесу, що відповідає рекомендаціям ОЕСР щодо стратегій цифрового уряду. Це може зміцнити довіру громадян до державних фінансів і забезпечити ефективніше використання бюджетних коштів. З іншого – спостерігається занепокоєння щодо безпеки даних і фінансових ресурсів, зокрема тих, що зберігаються на казначейських рахунках. Український законодавець поки що обережно підходить до цифровізації бюджетних правовідносин, зважаючи на складність та чутливість цієї сфери. Однак поступове впровадження цифрових інструментів у контроль та звітність може сприяти запобіганню корупційним ризикам і підвищенню ефективності управління державними фінансами. Прагнення до активного використання цифрових технологій є одним із напрямів розвитку інформаційного суспільства та держави загалом, у зв'язку із чим має бути розроблена відповідна нормативно-правова база, покликана врегульовувати нові явища цифрового бюджетного механізму [12].

Національна нормативно-правова база України щодо реалізації бюджетного механізму визначає принципи відкритості та підзвітності. Основоположним документом є Конституція України, зокрема ст. 95 [8], яка встановлює, що бюджетна система України повинна будуватися на засадах справедливого й неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами та територіальними громадами. Важливу роль відіграє Бюджетний кодекс України, де у ст. 7 визначено принцип публічності та прозорості. Цей принцип зобов'язує державні органи інформувати громадськість про всі етапи бюджетного процесу, зокрема й складання, розгляд, затвердження та виконання бюджету [1]. У ст. 28 Бюджетного кодексу закріплено зобов'язання центральних органів влади щодо оприлюднення законопроектів про Державний бюджет, звітів про виконання бюджету й іншої фінансової інформації, що сприяє підвищенню рівня суспільної обізнаності [1]. Також закони України «Про доступ до публічної інформації» [18] та «Про внесення змін до Закону України «Про інформацію»» [17] забезпечують можливість громадян отримувати й аналізувати інформацію щодо використання державних фінансів, що сприяє ефективному громадському контролю. На міжнародному рівні правові основи забезпечення бюджетної прозорості базуються на таких документах, як Загальна декларація прав людини (ст. 19) [4], Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (ст. 19) [14], Конвенція про захист прав людини й основоположних свобод (ст. 10) [2], Хартія Європейського Союзу з прав людини (ст. 11) [26]. Окрім того, у європейському контексті важливими є Йоганнесбурзькі принципи (1995 р.) [6], а також Конвенція Ради Європи (2008 р.) «Про доступ до офіційних документів» [7], що обґрунтовують необхідність розкриття інформації в усіх сферах державного управління.

Застосування електронних ресурсів згідно зі стандартами права Європейського Союзу розпочали впроваджуватися в бюджетний процес в Україні після ухвалення важливих нормативних актів, а саме: Закону України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.»

від 9 січня 2007 р. № 537–V [20], укладання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [25]. У 2020 р. Україна ратифікувала Конвенцію Ради Європи «Про доступ до офіційних документів», згідно зі ст. 10 цієї Конвенції держава зобов'язана забезпечити оприлюднення офіційних документів, що має в розпорядженні, в інтересах поширення прозорості [7]. Окремі положення цієї Конвенції були впроваджені в законодавство України ще до її ратифікації. Це відображено в Законі України «Про відкритість використання публічних коштів» від 11 лютого 2015 р. № 183–VIII [16]. Відповідно до цього Закону розпорядники й одержувачі коштів у межах бюджетного процесу, Національний банк України, державні банки, Фонд соціального страхування України й органи Пенсійного фонду України зобов'язані оприлюднювати інформацію щодо запланованого та фактичного використання публічних коштів. Ця інформація розміщується на єдиному офіційному державному інформаційному ресурсі в мережі «Інтернет» – вебпорталі “Є-data”. Сайт edata.gov.ua [3] є одним із ключових інструментів відкритості публічних фінансів України. Його метою є забезпечення громадян, журналістів, активістів і державних органів прозорою та доступною інформацією про витрати державного бюджету. Платформа була створена відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» і працює із 2015 р. Основні можливості та переваги платформи:

- прозорість фінансів – будь-хто може переглядати дані про бюджетні витрати державних органів і комунальних підприємств;
- контроль за державними витратами – громадяни й аналітики можуть відстежувати, як використовуються бюджетні кошти, що сприяє зменшенню корупції;
- зручність користування – платформа доступна онлайн, дозволяє шукати інформацію за ключовими словами, датами, установами чи категоріями витрат;
- автоматичне оновлення – дані про платежі держави, бюджетні звіти та договори регулярно оновлюються;
- взаємодія з міжнародними донорами – містить інформацію про міжнародні фінансові проекти, що підтримуються МФО.

Портал “Є-data” складається із трьох основних розділів:

Spending.gov.ua – найбільша база даних про публічні фінанси, де міститься інформація про платежі держави, договори, їх виконання та фінансові звіти;

Proifi.gov.ua – ресурс для відстеження проєктів соціального й економічного розвитку, які реалізуються за підтримки міжнародних фінансових організацій;

Openbudget.gov.ua – розділ, що містить дані про державний і місцеві бюджети, розпорядників бюджетних коштів і бюджетні терміни.

Також є спеціальний аналітичний інструмент BOOST, який дозволяє аналізувати бюджетні показники, порівнювати витрати між регіонами та деталізувати видатки. Є-data відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової прозорості в Україні, надає громадянам доступ до актуальної інформації про використання державних коштів і сприяє ефективному громадському контролю за публічними фінансами.

Концепцію формування комплексної інформаційно-аналітичної платформи “Open Budget” – «Відкритий бюджет» було ухвалено Кабінетом Міністрів України 11 лютого 2016 р. [21]. Одним із ключових напрямів її впровадження є застосування автоматизованого управління бюджетним процесом і мінімізація корупційних ризиків під час його реалізації. Інформаційно-аналітична система “Open Budget” сприяє відкритості як загального бюджетного процесу, так і його окремих етапів на державному та місцевому рівнях. Окрім того, вона надає громадськості інструменти для контролю за розпорядженням фінансовими ресурсами державними установами, підприємствами комунальної та державної власності, отримувачами бюджетних коштів, а також публічними цільовими фондами. Необхідною передумовою функціонування цієї платформи є дотримання міжнародних стандартів і рекомендацій, розроблених Світовим банком, Міжнародним валютним фондом і Міжнародним бюджетним партнерством.

Відповідно до Регламенту використання фінансових ресурсів, закладених у державному бюджеті за ініціативою «Електронне врядування», державні кошти спрямовуються

на формування інфраструктури автоматизованої взаємодії органів державної влади один з одним, а також із юридичними та фізичними особами через застосування інформаційно-комунікаційних технологій [23].

Фінансування передбачене для створення, оновлення, розвитку, адміністрування та підтримки функціонування таких елементів [19]:

- системи цифрової взаємодії органів виконавчої влади;
- платформи інтеграції державних електронних інформаційних ресурсів;
- централізованого державного вебпорталу відкритих даних;
- національного реєстру електронних інформаційних ресурсів;
- комплексної системи цифрової ідентифікації;
- уніфікованого державного онлайн-порталу електронних послуг;

Національної цифрової платформи центрів надання адміністративних послуг;

- онлайн-системи комунікації державних установ із громадянами та громадськими організаціями;

- державного порталу моніторингу розвитку широкопasmового доступу до мережі «Інтернет» (broadband.gov.ua) тощо.

Проєкт «Публічні бюджети від А до Я: Інформування, активізація та залучення громадянського суспільства» реалізовувався Фондом «Східна Європа» та Фундацією польсько-української співпраці ПАУСІ за фінансової підтримки Європейського Союзу та Проєкту ПРОМІС [22]. Його метою було залучення громадськості, ЗМІ та організацій громадянського суспільства до моніторингу публічних фінансів і формування бюджетів. У рамках проєкту надавалась підтримка українським містам і об'єднаним територіальним громадам у впровадженні громадських бюджетів через проведення семінарів, тренінгів, консультацій, навчальних візитів і фінансування інформаційних кампаній. Також надавалось програмне забезпечення для голосування мешканців. Експертами проєкту виступали координатори громадських бюджетів українських міст, автори проєктів і зарубіжні практики бюджету участі. Завдяки проєкту було розроблено Методологію оцінювання прозорості місцевих бюджетів, створено ресурс для самооцінки прозорості

бюджетів і проведено оцінювання прозорості бюджетів у 25 обласних центрах, 9 містах і 50 ОТГ. Також було проведено тренінги з бюджетної грамотності для понад 300 місцевих активістів, представників громадських організацій і медіа. Проєкт сприяв упровадженню громадських бюджетів у багатьох українських містах, зокрема в Черкасах, Чернігові, Полтаві, Сумах, Житомирі й інших [22].

Бюджетна прозорість є одним із ключових принципів ефективного бюджетного механізму регіону, що сприяє підзвітності, зменшенню корупції та підвищенню довіри громадян бюджетного процесу. У міжнародній практиці існує низка документів і стандартів, спрямованих на забезпечення відкритості та доступності бюджетної інформації. Вони містять рекомендації, кодекси, принципи та посібники, розроблені такими організаціями, як Міжнародний валютний фонд (далі – IMF), Світовий банк (далі – WB), Організація економічного співробітництва та розвитку (далі – OECD), Глобальна ініціатива з фіскальної прозорості (далі – GIFT) та Міжнародне бюджетне партнерство (далі – IBP).

Одним із перших документів у цій сфері став Кодекс належної практики із забезпечення фіскальної прозорості МВФ (1998 р.), який визначив основні принципи звітності та доступності бюджетних даних. OECD Best Practices for Budget Transparency, що містить передові практики в цій сфері, та Open Budget Survey від IBP, який оцінює рівень відкритості бюджетного процесу в різних країнах. Також важливими є GIFT High-Level Principles on Fiscal Transparency, які акцентують увагу на участі громадськості та підзвітності.

Надалі, у 2002 р., Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) запропонувала «Кращі практики прозорості бюджету», що стали важливим орієнтиром для багатьох країн. Окрім того, до міжнародних стандартів належать International Public Sector Accounting Standards (далі – IPSAS), що встановлюють єдині правила бухгалтерського обліку в державному секторі, та IMF Government Finance Statistics Manual, який регламентує звітність щодо державних фінансів.

Протягом 2010-х рр. розроблено кілька значущих ініціатив, серед яких Міжнародна хартія відкритих даних (2013 р.) та Кодекс фіс-

кальної прозорості МВФ (2014 р.), що включав оцінки фіскальної прозорості (FTEs). Важливу роль відіграли також стандарти Міжнародної ради бухгалтерського обліку для державного сектору (IPSAS), які регулюють ведення фінансової звітності державних установ [13].

Європейський досвід у сфері бюджетної прозорості базується на Угоді про асоціацію між Україною та ЄС та рекомендаціях Ради Європи щодо оцінювання місцевих фінансів. Україна також використовує інструменти, розроблені міжнародними організаціями, зокрема Індекс відкритості бюджету (OBI), який оцінює рівень прозорості бюджетного процесу в різних країнах. Цей інструмент дозволяє оцінювати доступ громадян до фінансової інформації, прозорість ухвалення рішень та ефективність комунікації між владою і суспільством. Методологія Індексу прозорості місцевих бюджетів лягла в основу подальших ініціатив із підвищення рівня громадського контролю за використанням публічних фінансів. За результатами досліджень вдалося ідентифікувати найбільш типові проблеми у сфері бюджетної прозорості та запропонувати ефективні шляхи їх вирішення.

Висновки. Ключовими принципами бюджетної прозорості є відкритість інформації, громадська участь та підзвітність уряду. Основна тенденція сучасного розвитку полягає в цифровізації бюджетного управління та впровадженні відкритих даних. З огляду на викладене можна стверджувати, що дотримання міжнародних стандартів є необхідною умовою для ефективного функціонування бюджетного механізму регіону. Подальший розвиток у цьому напрямі має зосереджуватись на автоматизації бюджетних процесів, підвищенні якості звітності та розширенні громадського контролю над публічними фінансами.

Отже, у сучасних умовах трансформації державного управління цифровізація публічних фінансів стає ключовим елементом забезпечення прозорості, ефективності та підзвітності використання бюджетних ресурсів. Нормативно-правові аспекти цієї трансформації в Україні повинні бути спрямовані на формування цілісного законодавчого середовища для підтримки цифрових змін у фінансовій системі держави. Основоположні документи,

що регламентують цифрову трансформацію нині, закладають правові рамки для впровадження електронного бюджету, цифрових сервісів у сфері державних закупівель, контролю та звітності. Важливу роль у цифровізації відіграє Державна податкова служба, яка впроваджує інноваційні електронні інструменти для адміністрування податків. Також проєкти «Дія», «Прозорро», «Е-дата», які стали прикладами успішної цифровізації окремих сегментів публічних фінансів. Попри позитивну динаміку в цьому напрямі, існує потреба вдосконалення нормативної бази, зокрема в частині захисту даних, гарантування кібербезпеки та сумісності цифрових платформ. Окрім того, існує виклик у забезпеченні доступності цифрових інструментів для всіх учасників бюджетного процесу, зокрема в регіонах.

Уважаємо, що цифровізація публічних фінансів є не лише технічним процесом, а й важливим інструментом побудови довіри до влади. Законодавча підтримка цієї трансформації має бути не лише адаптивною до техноло-

гічних змін, а й проактивною – стимулювати розвиток інновацій, водночас захищати права громадян. Для досягнення справжньої ефективності необхідно поєднати правові, організаційні й освітні заходи, спрямовані на підвищення фінансової грамотності та цифрових навичок населення. Таким чином, нормативно-правове забезпечення є критичним чинником успішної цифровізації публічних фінансів, саме його послідовний розвиток дозволить Україні стати сучасною, відкритою та ефективною державою.

Перспективи подальшого дослідження передбачають оцінювання реального економічного ефекту від впровадження ключових цифрових платформ (“E-data”, “Open Budget”) на регіональному рівні. Актуальним залишається поглиблений аналіз взаємозв’язку між рівнем цифрової грамотності населення та ступенем його залученості до громадського контролю за використанням бюджетних коштів. Особливої уваги потребує компаративний аналіз законодавчих підходів до гарантування кібербезпеки фінансових даних.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бюджетний кодекс України, ст. 7. *Кодекси України*. URL: https://kodeksy.com.ua/byudzhetnij_kodeks_ukraini/statja-7.htm (дата звернення: 21.09.2025).
2. Європейська конвенція з прав людини: ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17 липня 1997 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 25.09.2025).
3. Єдиний вебпортал використання публічних коштів (E-Data) [Електронний ресурс]. URL: <https://edata.gov.ua/> (дата звернення: 21.09.2025).
4. Загальна декларація прав людини: ухвалена і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 25.09.2025).
5. Інституційний розвиток місцевого самоврядування в Україні в умовах державноуправлінських реформ / І. Козюра та ін. ; за заг. ред. Ю. Сурміна, І. Козюри. Київ : НАДУ, 2013. 52 с.
6. Йоганнесбурзька декларація про сталий розвиток [Електронний ресурс]. *І*. URL: <https://www.ji.lviv.ua/n32texts/johannesburg.htm> (дата звернення: 25.09.2025).
7. Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів (Конвенція Тромсе) від 18 червня 2009 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-09#Text (дата звернення: 25.09.2025).
8. Конституція України, ст. 95. *Конституція України*. URL: <https://constitution.in.ua/articles/95/> (дата звернення: 21.09.2025).
9. Кравченко В. Проблеми законодавчого закріплення компетенції місцевого самоврядування в контексті реформи місцевого самоврядування в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2014. № № 11–12. С. 13–21. URL: <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/122> (дата звернення: 20.09.2025).
10. Крутько М. Фінансова система України: законодавче регулювання та правова характеристика. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія «Юридичні науки». 2022. Т. 33 (72). № 1. С. 60–63. DOI: 10.32838/TNU-2707-0581/2022.1/11
11. Кушнір М. Стан нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування в Україні. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://www.niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidi> (дата звернення: 20.09.2025).
12. Латковська Т. Фінансово-правове регулювання суспільних відносин в умовах цифрової трансформації. *Фінансове право в умовах цифрової трансформації* : колективна монографія / за заг. ред. Т. Латковської. Чернівці : Технодрук, 2021. 418 с.

13. Методологія оцінки прозорості місцевих бюджетів [Електронний ресурс]. *PAUCI*. URL: <https://pauci.org/upload/files/metodologiya.pdf> (дата звернення: 21.09.2025).
14. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: ратифіковано № 2148–VIII (2148–08) від 19.10.73. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 25.09.2025).
15. Пелехатий А. Інституційно-правове забезпечення формування та реалізації бюджетної політики розвитку територій України. *Світ фінансів*. 2020. № 1 (62). С. 140–151.
16. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11 лютого 2015 р. № 183–VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text> (дата звернення: 25.09.2025).
17. Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939–VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2938-17> (дата звернення: 25.09.2025).
18. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939–VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 21.09.2025).
19. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Електронне врядування» : постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2012 р. № 236 (у ред. від 20 лютого 2024 р. № 175–2024-п). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2012-п#Text> (дата звернення: 28.08.2025).
20. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр. : Закон України від 9 січня 2007 р. № 537–V. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text> (дата звернення: 25.09.2025).
21. Про схвалення Концепції створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи «Прозорий бюджет» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2016 р. № 92-р (у ред. від 24 грудня 2019 р. № 1418–2019-р). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-2016-р#Text> (дата звернення: 11.09.2025).
22. Проект «Публічні бюджети від А до Я: Інформування, активізація та залучення громадянського суспільства» [Електронний ресурс]. *PAUCI*. URL: <https://pauci.org/ua/project/public-budgets-from-a-to-z> (дата звернення: 21.09.2025).
23. Сідор М. Вплив цифровізації на бюджетну систему України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-4/111> (дата звернення: 25.09.2025).
24. Тімашов В., Севаст'яненко О. Фінансова система України: правова характеристика та законодавче регулювання. *Право і суспільство*. 2021. № 2. С. 134–139. DOI: 10.32842/2078-3736/2021.2.20
25. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27 червня 2014 р. № 984–011. *Верховна Рада України*. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 25.09.2025).
26. Хартія основних прав Європейського Союзу [Електронний ресурс]. *Центр громадянських свобод*. URL: <https://ccl.org.ua/posts/2021/11/hartiya-osnovnyh-prav-yevropejskogo-soyuzu/> (дата звернення: 25.09.2025).
27. Шатохін В. Правове регулювання фінансової діяльності в умовах євроінтеграційних процесів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12. С. 319–322. DOI: 10.32782/2524-0374/2021-12/80
28. Stiglitz J.E. *Globalization and Its Discontents*. New York : W.W. Norton, 2002. xxii + 282 p. URL: <https://digital.lib.ueh.edu.vn/handle/UEH/69581> (дата звернення: 20.09.2025).

REFERENCES:

1. Biudzhetni kodeks Ukrainy [The Budget Code of Ukraine], article 7. (n.d.). Kodeksy Ukrainy [Codes of Ukraine]. Retrieved from https://kodeksy.com.ua/byudzhetniy_kodeks_ukraini/statja-7.htm [in Ukrainian].
2. Instytutsiinyi rozvytok mistsevoho samovriaduvannya v Ukraini v umovakh derzhavnoupravlinskykh reform [Institutional development of local self-government in Ukraine in the context of state-governance reforms] / I.V. Koziura, A.O. Krasneichuk, O.V., Slobozhan et al. (2013). I.V. Koziura, & Yu.P. Surmin (Eds.). Kyiv: NADU [in Ukrainian].
3. Ievropeiska konventsiiia z prav liudyny [European Convention on Human Rights]: ratyfikovano Zakonom № 475/97-VR vid 17.07.1997. (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text [in Ukrainian].
4. Iohannesburzka deklaratsiia pro stalyy rozvytok [Johannesburg Declaration on Sustainable Development]. (n.d.). I. Retrieved from <https://www.ji.lviv.ua/n32texts/johannesburg.htm> [in Ukrainian].
5. Khartiia osnovnykh prav Yevropeiskoho Soiuzu [Charter of Fundamental Rights of the European Union]. (n.d.). Tsentr hromadianskykh svobod [Center for Civil Liberties]. Retrieved from <https://ccl.org.ua/posts/2021/11/hartiya-osnovnyh-prav-yevropejskogo-soyuzu/> [in Ukrainian].
6. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine], art. 95. (n.d.). Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. Retrieved from <https://constitution.in.ua/articles/95/> [in Ukrainian].

7. Konventsiiia Rady Yevropy pro dostup do ofitsiinykh dokumentiv (Konventsiiia Tromse) [Council of Europe Convention on Access to Official Documents (Tromsø Convention)] vid 18.06.2009. (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-09#Text [in Ukrainian].
8. Kravchenko, V. (2014). Problemy zakonodavchoho zakriplennia kompetentsii mistsevoho samovriaduvannia v konteksti reformy mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini [Problems of legislative consolidation of local self-government competence in the context of local self-government reform in Ukraine]. *Aspekty publichnoho upravlinnia* [Aspects of Public Administration], 11–12, 13–21. Retrieved from <https://aspects.org.ua/index.php/journal/article/view/122> [in Ukrainian].
9. Krutko, M.A. (2022). Finansova systema Ukrainy: zakonodavche rehuliuвання ta pravova kharakterystyka [Financial system of Ukraine: legislative regulation and legal characteristics]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: yurydychni nauky* [Scientific Notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. Series: Legal Sciences], 33 (1), 60–63. DOI: 10.32838/TNU-2707-0581/2022.1/11 [in Ukrainian].
10. Kushnir, M. (n.d.). Stan normatyvno-pravovoho zabezpechennia mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini [The state of regulatory and legal support for local self-government in Ukraine]. *Nats. in-t strateh. doslidzh.* [Nat. Inst. of Strategic Studies]. Retrieved from <https://www.niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovidy> [in Ukrainian].
11. Latkovska, T.A. (2021). Finansovo-pravove rehuliuвання suspilnykh vidnosyn v umovakh tsyfrovoy transformatsii [Financial and legal regulation of social relations in the conditions of digital transformation]. In T.A. Latkovska (Ed.), *Finansove pravo v umovakh tsyfrovoy transformatsii* [Financial law in the conditions of digital transformation]. Chernivtsi: Tekhnodruk [in Ukrainian].
12. Metodolohiia otsinky prozorosti mistsevykh biudzhetyv [Methodology for assessing the transparency of local budgets]. (n.d.). PAUCI. Retrieved from <https://pauci.org/upload/files/metodologiya.pdf> [in Ukrainian].
13. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava [International Covenant on Civil and Political Rights]: Mizhnarodnyi pakt ratyfikovano № 2148–VIII (2148–08) vid 19.10.1973. (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text [in Ukrainian].
14. Pelekhatyi, A.O. (2020). Instytutsiino-pravove zabezpechennia formuvannia ta realizatsii biudzhetnoi polityky rozvytku terytorii Ukrainy [Institutional and legal support for the formation and implementation of budget policy for the development of territories of Ukraine]. *Svit finansiv* [World of Finance], 1 (62), 140–151 [in Ukrainian].
15. Pro dostup do publichnoi informatsii [On access to public information]: Zakon Ukrainy vid 13.01.2011 № 2939–VI. (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> [in Ukrainian].
16. Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 rr. [On the Main Principles of Information Society Development in Ukraine for 2007–2015]: Zakon Ukrainy vid 09.01.2007 № 537–V. (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text> [in Ukrainian].
17. Pro skhvalennia Kontseptsii stvorennia intehrovanoi informatsiino-analitychnoi systemy “Prozor yi biudzhety” [On approval of the Concept for the creation of an integrated information and analytical system “Transparent Budget”]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11.02.2016 № 92-r (u red. vid 24.12.2019 № 1418–2019-r). (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-2016-p#Text> [in Ukrainian].
18. Pro vidkrytist vykorystannia publichnykh koshtiv [On the openness of the use of public funds]: Zakon Ukrainy vid 11.02.2015 № 183–VIII. (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text> [in Ukrainian].
19. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy “Pro informatsiiu” [On amendments to the Law of Ukraine “On Information”]: Zakon Ukrainy vid 13.01.2011 № 2939–VI. (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2938-17> [in Ukrainian].
20. Pro zatverdzhennia Poriadku vykorystannia koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu biudzhety za prohramoiu “Elektronne vriaduvannia” [On the approval of the Procedure for the use of funds provided in the state budget for the “Electronic Government” program]: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.03.2012 № 236 (u red. vid 20.02.2024 № 175–2024-p). (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2012-n#Text> [in Ukrainian].
21. Proiekt “Publichni biudzhety vid A do Ya: Informuvannia, aktyvizatsiia ta zaluchennia hromadianskoho suspilstva” [Project “Public Budgets from A to Z: Informing, activating and involving civil society”]. (n.d.). PAUCI. Retrieved from <https://pauci.org/ua/project/public-budgets-from-a-to-z> [in Ukrainian].
22. Shatokhin, V.O. (2021). Pravove rehuliuвання finansovoi diialnosti v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv [Legal regulation of financial activity in the context of European integration processes]. *Iurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal* [Legal Scientific Electronic Journal], 12, 319–322. DOI: 10.32782/2524-0374/2021-12/80 [in Ukrainian].

23. Sidor, M.I. (2024). Vplyv tsyfrovizatsii na biudzhettu systemu Ukrainy [The influence of digitalization on the budget system of Ukraine]. *Iurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal [Legal Scientific Electronic Journal]*, 4. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-4/111> [in Ukrainian].

24. Timashov, V.O., & Sevastianenko, O.V. (2021). Finansova systema Ukrainy: pravova kharakterystyka ta zakonodavche rehuliuвання [Financial system of Ukraine: legal characteristics and legislative regulation]. *Pravo i suspilstvo [Law and Society]*, 2, 134–139. DOI: 10.32842/2078-3736/2021.2.20 [in Ukrainian].

25. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony [Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand] vid 27.06.2014 № 984–011. (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011 [in Ukrainian].

26. Yedynyi vebportal vykorystannia publichnykh koshtiv (E-Data) [Unified web portal for the use of public funds (E-Data)]. (n.d.). Retrieved from <https://edata.gov.ua/> [in Ukrainian].

27. Zahalna deklaratsiia prav liudyny [Universal Declaration of Human Rights]: Pryiniata i proholoshena rezoliutsiieiu 217 A (III) Heneralnoi Asamblei OON vid 10 hrudnia 1948 r. (n.d.). Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text [in Ukrainian].

28. Stiglitz, J.E. (2002). *Globalization and Its Discontents*. New York: W.W. Norton. Retrieved from <https://digital.lib.ueh.edu.vn/handle/UEH/69581>. [in English].

Дата надходження статті: 25.09.2025

Дата прийняття статті: 27.10.2025

Опубліковано: 17.12.2025